

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Jan Erik Boge	Arkivkode: FA-N12
Arkivsaksnr: 22/95	Løpenr: 23/4848
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	01.06.2023	044/2023
Kommunestyret	15.06.2023	060/2023

Transportordning for dagsenter, ungdom og eldre

15.06.2023 Kommunestyret:

Handsaming i møtet:

Innstillinga til formannskapet vart samrøystes vedteken.

KS- 060/2023 Vedtak:

Saksutgreiinga blir teken til orientering. Kommunestyret ber rådmannen om å arbeida vidare med saka og leggja ho fram til endeleg politisk handsaming i den første møterunden hausten 2023.

01.06.2023 Formannskapet:

Handsaming i møtet:

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

FORM- 044/2023 Vedtak:

Saksutgreiinga blir teken til orientering. Kommunestyret ber rådmannen om å arbeida vidare med saka og leggja ho fram til endeleg politisk handsaming i den første møterunden hausten 2023.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saksutgreiinga blir teken til orientering. Kommunestyret ber rådmannen om å arbeida vidare med saka og leggja ho fram til endeleg politisk handsaming i den første møterunden hausten 2023.

Oppsummering:

Kommunestyret bad 09.03.2023 om å få lagt fram ei sak med forslag til transportordning for ungdom og eldre. Det skal i saka også vurderast om ordninga kan kombinerast med transportordning for brukarar av dagsenteret på Samnangerheimen, samt for andre grupper av innbyggjarar med stort behov for større transporttilbod. Administrasjonen har no gjort ei førebels utgreiing av saka, men det står att noko arbeid og nokre avklaringar. Rådmannen foreslår at endeleg vedtak ikkje blir gjort før i den første møterunden hausten 2023.

Saksopplysningar:

Bakgrunn for saka:

I 2022 vart det gjennomført ein om lag seks månaders prøveperiode med transportordninga «Svinta»-skyss i Samnanger. Dette var eit samarbeid mellom kommunen og det lokale drosjeselskapet om transport av brukarar til og frå dagsenteret på Samnangerheimen, samt tilbod om transport for ungdom i alderen 15 til 18 år og eldre i aldersgruppa 67+. Utgangspunktet for ordninga var det manglande kollektivtilbodet i fleire område i kommunen, men også kommunen sitt behov for hjelp med transport av brukarar til og frå dagsenteret på Samnangerheimen. Avtalen om prøveordninga vart sagt opp av drosjeselskapet i oktober 2022. Ordninga opphøyrde som følgje av dette ved utgangen av november 2022.

Sak om evaluering av prøveordninga med «Svinta»-skyss i 2022 vart handsama i kommunestyret 09.03.2023 (sak 023/2023). Kommunestyret vedtok der å be rådmannen om å leggja fram ei sak med forslag til transportordning for ungdom og eldre. Kommunestyret bad om at det i saka også blir vurdert om ordninga kan kombinerast med transportordning for brukarar av dagsenteret på Samnangerheimen, samt for andre grupper av innbyggjarar med stort behov for betre transporttilbod. Det gjekk også fram av vedtaket at erfaringane frå prøveperioden med transportordninga «Svinta»-skyss i 2022 må vektleggjast.

Administrasjonen har jobba med denne saka i vår. Det har i denne perioden mellom anna vore to møte med det lokale drosjeselskapet, der diverse spørsmål har blitt avklart. Likevel har administrasjonen dessverre enno ikkje fått utarbeidd ferdige forslag til transportordning(ar) for ungdom og eldre og eventuelle andre grupper. Bakgrunnen for dette er primært at det er behov for å få nokre avklaringar frå fylkeskommunen (det er avtalt møte med fylkeskommunen 26.05.2023).

Faktagrunnlag, problemskildring og moglege løysingar:

Det vil vera opp til kommunestyret å bestemma følgjande:

1. Om kommunen skal bruka midlar på eigne transportordningar for innbyggjarar
2. Kva ordningar dette i så fall skal vera
3. Kva grupper av innbyggjarar ordningane skal gjelda for
4. Kor stor sum kommunale midlar som skal setjast av (brukast) til ordningane

Kommunestyret kan eventuelt delegare nokon av punkta ovanfor til formannskapet eller rådmannen.

Det går fram av vedtaket frå 09.03.2023 at kommunestyret ønskjer at arbeidet for å betra transporttilbodet for ungdom og eldre skal halda fram, samt at det må sjåast på løysingar for transport av brukarar av dagsenteret på Samnangerheimen og eventuelle andre grupper med stort behov for betre transporttilbod. Det er dette vedtaket som er utgangspunktet for administrasjonen sitt arbeid med saka.

Avklaringar frå Samtax AS våren 2023

I møta med det lokale drosjeselskapet (Samtax AS) våren 2023 har mellom anna følgjande blitt avklart:

- Drosjeselskapet kan vera interessert i eit samarbeid med kommunen om ulike transportordningar, gitt at ein blir samde om økonomiske vilkår. Både dagsenterkøyring, køyring til og frå bestemte arrangement, «tilfeldige» bestillingsturar og eventuelt også faste ruter kan vera aktuelt. Når det gjeld eventuelle faste ruter, er det viktig å vera merksam på at dette kan krevja særskilt rutebilløype – noko drosjeselskapet ikkje har.
- Drosjeselskapet har i dag ledig kapasitet både på midt på dagen, delar av ettermiddagen og på kveldstid.
- Drosjeselskapet vil kunne tilby kommunen ein liten rabatt i forhold til ordinær drosjepris,

men selskapet må få inn nok inntekter på dei «kommunale turane» til at dei kan gje sjåførane ordinær betaling (basert på taksameterpris) for desse turane. Dette vil gjelda for alle typar «kommunale turar», både transport av unge og eldre, dagsenterkøyring m.m.

- Drosjeselskapet har no kjøpt inn ein bil som er tilpassa rullestolbrukarar.
- Det vil vera viktig med tydelege vilkår i ein eventuell avtale med kommunen, for å unngå tvil om kva vilkår som gjeld og kven som kan bruka transportordninga(ne).

Fylkeskommunale tilskotsmidlar til lokaltransport for ungdom 13 til 19 år

Vestland fylkeskommune inviterte i brev datert 04.05.2023 kommunane i fylket til å søkja om tilskotsmidlar frå ordninga «Lokal transporttilbod for ungdom» (LTU). Fylkeskommunen har sett av to millionar kroner til denne ordninga i 2023. LTU skal gje ungdom mellom 13 og 19 år høve til å delta på fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveld i område der det ikkje går andre høvelege ruter. Administrasjonen skal ha eit møte med fylkeskommunen om dette 26.05.2023. Til kommunestyremøtet 15.06.2023 (eventuelt allereie til formannskapsmøtet 01.06.2023) vil administrasjonen truleg kunne gje meir informasjon om LTU-ordninga og eventuelle moglegheiter for Samnanger til å få tilskotsmidlar frå denne ordninga.

Transportordningar i andre kommunar

Det finst ulike eksempel på eigne transportordningar i andre kommunar, både for eldre og andre innbyggjarar. Slike ordningar kan vera organiserte av kommunen eller av busselskap/tilsvarande. Det har vore både vellukka og mindre vellukka ordningar, og alle ordningane vil nok truleg ikkje vera eigna i Samnanger. Nedanfor følgjer nokre eksempel på ordningar som blir eller har vore prøvd ut i andre kommunar:

- **Seniordrosje i Bjørnafjorden kommune.** Dette er ei ordning der personar over 65 år som treng transport for å kunne delta på sosiale og kulturelle arrangement i kommunen, får tilbod om gratis skyss med drosje. Tilbodet gjeld også for seniorar som treng transport for å gjera frivillige oppdrag. Os Pensjonistforening lagar kvartalsvis oversikt over kva arrangement og aktivitetar ein kan ta seniordrosje til. Ordninga er i 2023 finansierte gjennom ei løyving frå kommunen på 120 000 kroner. Meir informasjon om ordninga er lagt ut på [Bjørnafjorden kommune sine nettsider](#).
- **Bestillingstransport i Tertnes-området.** Dette er eit to-årig prøveprosjekt som det fylkeskommunale kollektivtrafikkselskapet Skyss har med ein bestillingsbuss (14 seter) på Tertnes. Så langt som mogleg vil bussen henta passasjerane der dei vil, og køyra dei dit dei vil, innanfor eit bestemt område på Tertnes. Bussen kan bestillast via app, internett eller telefon. Bussen har vanleg billettpris (40 kroner for vaksen og 20 kroner for honnør). Dette er eit tilbod som gjeld alle aldersgrupper. Meir informasjon om ordninga er lagt ut på [Skyss sine nettsider](#).
- **HentMeg i Sauda.** Dette er eit tilbod i Sauda i regi av det fylkeskommunale selskapet Kolumbus, tilsvarende som Skyss sitt tilbod om bestillingstransport i Tertnes-området. Meir informasjon om HentMeg i Sauda er lagt ut på [Kolumbus sine nettsider](#).

Moglege løysingar i Samnanger

Nedanfor følgjer eksempel på transportordningar som truleg vil vera moglege å få til i Samnanger, dersom det blir løyvd nødvendige kommunale midlar til ordningane:

Nr.	Ordning	Sannsynleg årleg kostnad for kommunen (eks. mva)	Merknad
1	Transport av brukarar til og frå dagsenteret på Samnangerheimen,	230 000	Eventuell innsparing som følgje av redusert bruk av

	med eigendel på 50 kroner per tur.		kommunale tilsette og kommunale bilar til dagsentertransport, vil koma til fråtrekk.
2	Transporttilbod til bestemte aldersgrupper, for eksempel ungdom 15-18 år og eldre 67+. Ikkje faste ruter, men fri bestilling av enkeltturar. For eksempel med eigendel på 50 kroner per tur.	n/a	Kostnaden vil vera avhengig av kor mykje tilbodet blir brukt. Gjennomsnittleg nettokostnad for kommunen vil truleg vera om lag 475 kroner eks. mva per tur.
3	Transporttilbod til bestemte aldersgrupper, for eksempel ungdom 15-18 år og eldre 67+. Ikkje faste ruter. Bestilling av enkeltturar, men berre til førehandsbestemte arrangement (tilsvarande som for Seniordrosje i Bjørnafjorden). For eksempel med eigendel på 50 kroner per tur.	n/a	Kostnaden vil vera avhengig av kor mykje tilbodet blir brukt. Gjennomsnittleg nettokostnad for kommunen vil truleg vera om lag 475 kroner eks. mva per tur.
4	Transporttilbod til bestemte aldersgrupper, for eksempel ungdom 15-18 år og eldre 67+, med faste ruter på bestemte vekedagar. Eksempel på moglege ruter kan vera Utskot-Bjørkheim t/r eller Solbjørg-Bjørkheim t/r på dagtid to dagar per veke. For eksempel med eigendel på 50 kroner per tur.	n/a	Kostnaden vil vera avhengig av kor mykje tilbodet blir brukt. Gjennomsnittleg nettokostnad for kommunen vil truleg vera om lag 475 kroner eks. mva per tur.
5	Transporttilbod til alle innbyggjarar i kommunen, med faste ruter. Eksempel på moglege ruter kan vera Utskot-Bjørkheim t/r eller Solbjørg-Bjørkheim t/r på dagtid to dagar per veke. For eksempel med eigendel på 50 kroner per tur.	n/a	Diverse avklaringar vil måtte gjerast med levarandør, mellom anna om kostnader.

Det kan også tenkjast at det i samarbeid med fylkeskommunen, gjennom ordninga «Lokal transporttilbod for ungdom», vil kunne etablerast eit eige transporttilbod for aldersgruppa 13 til 19 år til og frå fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveld. Dette vil administrasjonen forhåpentlegvis få meir informasjon om på møte med fylkeskommunen 26.05.2023.

Det kan også vera andre grupper enn ungdom og eldre som har behov for eit eige transporttilbod, for eksempel flyktningar. Dette kan for eksempel gjelda transport til og frå arrangement som språktreff på Bjørkheim. Eit slik tilbod vil eventuelt kunne finansierast med tilskotsmidlar for mottak av flyktningar som kommunen får frå Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Uttalar frå andre:

Både eldrerådet og ungdomsrådet uttalte i samband med prøveperioden med «Svinta»-skyss at det er ønskeleg med eit kommunalt transporttilbod for dei gruppene dei representerer.

Ungdomsrådet uttalte i forkant av oppstart av prøveordninga i 2022 at dei stiller spørsmål ved om det skal vera ei øvre aldersgrense på 18 år for «ungdom». Dei peika då på at mange ikkje tek

førarkort når dei fyller 18 år, og derfor har behov for transport også etter at dei fyller 18 år.

Vurderingar og konsekvensar:

Transport av brukarar til og frå dagsenteret på Samnangerheimen

Det vil truleg vera relativt enkelt å få på plass ein avtale med det lokale drosjeselskapet om køyring av brukarar til og frå dagsenteret på Samnangerheimen. Dette vil vera ein tilsvarande avtale som i prøveperioden med «Svinta»-skyss i 2022. Dersom transportvolumet og brukarbetalinga (50 kroner pr. person pr. tur) blir tilsvarande som i 2022, vil kostnaden for kommunen pr. måned truleg bli litt høgare enn i prøveperioden i 2022. Kommunen betalte då ein fast sum på 25 000 kroner pr. måned til drosjeselskapet, til saman både for dagsenterkøyring og anna køyring for ungdom 15–18 år og eldre i aldersgruppa 67+. Dei fleste turane i prøveperioden (326 av totalt 381 turar = 86 prosent av turane) gjaldt køyring til og frå dagsenteret. Kommunen sin nettokostnad per måned til denne dagsenterkøyringa i prøveperioden var om lag 14 500 kroner. Drosjeselskapet har opplyst at dei gjekk med økonomisk tap på køyringa for kommunen i prøveperioden i 2022, og det vil vera viktig for dei å unngå dette i ein eventuell ny avtaleperiode.

Det er i dag kommunen sjølv som står for køyring av brukarar til og frå dagsenteret, og det er i hovudsak tilsette i kommunen som er sjåførar. Frå kommunen si side vil det vera ønskeleg at tilsette i helse- og omsorg kan omdisponerast til andre arbeidsoppgåver enn dette. I tillegg er det ønskeleg å sleppa å måtte bruka kommunale bilar til slik køyring. Det kan eventuelt også bli nødvendig for kommunen å kjøpa eller leiga inn ein større bil (ein bil som også er tilpassa rullestolbrukarar) dersom me framleis skal stå for dagsenterkøyringa sjølv.

I prøveperioden i 2022 betalte brukarane på dagsenteret ein eigendel på 50 kroner pr. tur. Det var kommunen som kravde inn denne eigendelen. Det bør vera ein eigendel også dersom ordninga skal startast opp på nytt, men han bør ikkje vera høgare enn 50 kroner.

Ut frå informasjonen administrasjonen har fått i møta med Samtax AS våren 2023, vil kommunen sin nettokostnad per måned bli litt høgare enn i prøveperioden dersom det skal innførast tilsvarande ordning med dagsenterkøyring i 2023. Sannsynleg nettokostnad for kommunen vil vera om lag 19 000 kroner per måned (om lag 230 000 kroner per år), dersom eigendelen skal vera 50 kroner.

Andre transporttilbod enn dagsenterkøyring

I prøveperioden med «Svinta»-skyss i 2022 utgjorde anna køyring enn dagsenterkøyring berre om lag 14 prosent av køyreoppdraga (55 av totalt 381 turar). Av desse 55 turane gjaldt 47 turar personar i aldersgruppa 67+ og 8 turar personar i aldersgruppa 15–18 år. Kommunen sin kostnad for desse turane var om lag 3 500 kroner per måned.

Dersom det i samarbeid med Samtax AS skal etablerast tilsvarande transportordningar for desse to aldersgruppene som i prøveperioden i 2022, vil kostnaden for kommunen truleg vera avhengig av kor mykje ordningane blir brukt. Dersom bruken aukar i forhold til i 2023, vil kommunen sin kostnad per måned etter alt å døme bli høgare enn i 2022. Sannsynleg ekstrakostnad vil vera om lag 475 kroner per tur, dersom eigendelen framleis skal vera 50 kroner. Dersom bruken for eksempel blir dubla i forhold til i 2023, vil kommunen sin kostnad truleg bli om lag 8 500 kroner per måned (om lag 100 000 kroner per år).

Det kan vera ønskeleg å avklara kor mykje midlar kommunen vil setja av til transportordningar for ungdom, eldre og eventuelle andre grupper med stort transportbehov – og ut frå dette avklara kva ordningar som vil vera moglege å få til innanfor denne ramma. Eventuelle avtalar bør utformast slik at kommunen ikkje uføresett risikerer å få høgare kostnader enn budsjettert dersom bruken av ordningane blir større enn planlagt. Eit alternativ kan for eksempel vera at kommunestyret løyver inntil 100 000 kroner per år til transportordningar for desse gruppene, og gjer rådmannen fullmakt til å få til eit så godt tilbod som mogleg innanfor denne ramma.

Økonomi

Det er ikkje budsjettetert med midlar i 2023 til lokale transportordningar i kommunen. Dersom det skal innførast slike ordningar i 2023, må det løyvast midlar til dette. Finansiering kan for eksempel vera disposisjonsfondet.

Dersom kommunen inngår avtale med det lokale drosjeselskapet om køyring av brukarar til og frå dagsenteret, vil kommunen få høgare kostnader enn i dag. Sjølv om tilsette som i dag køyrer brukarar til og frå dagsenteret vil kunne omdisponerast til andre arbeidsoppgåver, vil innsparinga knytt til dette truleg ikkje vera like stor som det kommunen må betala til drosjeselskapet. Dersom det også blir teke omsyn til at kommunen gjennom ein slik avtale med drosjeselskapet eventuelt vil sleppa å kjøpa eller leiga inn ein ekstra bil, vil økonomien i tiltaket sjå betre ut. Det er per i dag vanskeleg å talfesta dette nøyaktig.

Det er også slik at dersom kommunen ønskjer å prioritera kommunale transportordningar for innbyggjarar, så må dette prioriterast økonomisk. Eit eksempel på dette kan vera Stavanger kommune, som ifølgje medieoppslag vil bruka 200 millionar kroner det komande året på gratis kollektivtilbod til innbyggjarane sine. Intensjonen er at dette både skal vera eit tilbod til innbyggjarane og eit miljøtiltak som reduserer biltrafikken i Stavanger. Dersom Samnanger skulle brukt forholdsvis like mykje midlar i forhold til folketalet som Stavanger, ville summen for Samnanger blitt om lag 3,4 millionar kroner. Dette vil neppe vera aktuelt, men det kan i alle fall indikera at det ikkje vil vera heilt urimeleg dersom Samnanger vel å bruka nokre hundre tusen kroner i året på kommunale transportordningar.

Aktuelle samarbeidspartnarar

Sjølv om det kan vera nærliggjande å rekna det lokale drosjeselskapet som den mest naturlege samarbeidspartnaren for kommunen for dei aktuelle transportordningane, kan det også finnast andre alternativ. Dette kan for eksempel vera andre drosjeselskap og/eller Skyss. Uansett vil det vera viktig at kommunen følgjer lov- og regelverket for offentlege innkjøp og avtalar (kontrakter), så langt dette vil vera gjeldande i denne saka.

Konklusjon:

Sjølv om administrasjonen har kome eit stykke på veg i arbeidet med denne saka, står det enno att noko arbeid. Dette gjeld mellom anna nokre nødvendige avklaringar med fylkeskommunen. På bakgrunn av dette foreslår rådmannen at kommunestyret i denne omgangen tek saka til orientering, og at framlegg til endeleg vedtak skal leggjast fram til politisk handsaming i den første møterunden etter sommarferien 2023.